

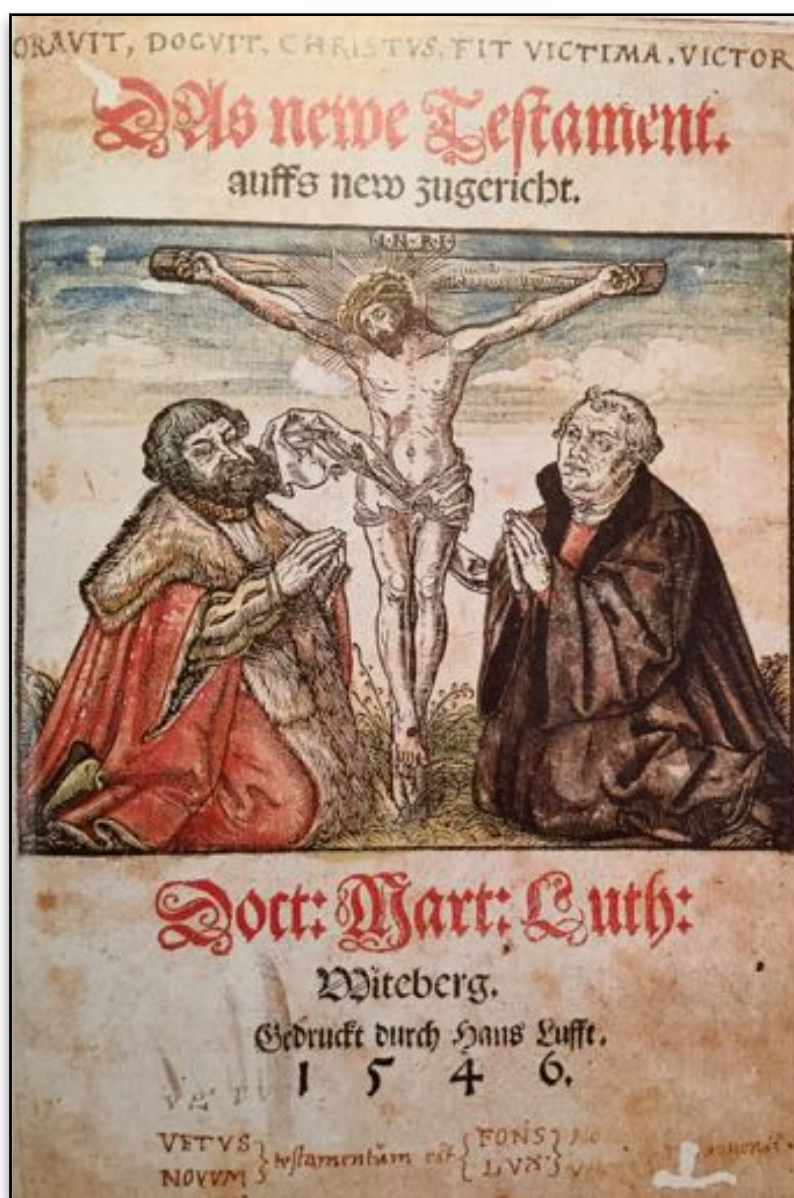
Gratia

Gratia nisi gratis est, non est gratia
«Om nåden inte är gratis, är det ingen nåd»
Augustinus

Kyrkoblاد – Evangelisk–lutherska bekännelsekyrkan
Kirkeblad – Den Evangelisk lutherske bekjennelseskirke

Nr 2 - 2017 årgang 21

GRATIA

ELBK är en kyrka med församlingar i Sverige och Norge. För oss är Bibeln Guds eget ord. ELBK är en evangelisk luthersk kyrka för att Bibeln är källan till tro, lära och bekännelse. ELBK har de lutherska bekännelseskriterierna som en god och nyttig sammanfattning av vad Bibeln lär.

<https://elbk-org.danaweb1.com>
post@elbk.org

Redaksjonssekretær:

Gunnar Hjorthaug.
gunnar.hjorthaug@icloud.com

Kirkestyret:

Asbjørn Hjorthaug, formann/ordf.
Åke Malander.v.form.
Jan-Erik Andersson, kasserer/kassör
Nils Svensson.
Kjell Rydh.v.sekr.
Kirkestyrets adr: Rugdeveien 3
N-1823 Knapstad.
Mob.tlf +4799218203

Kyrkans sv. bankgironr 5633-5136
Kirkens no.bankkontonr. 1135.10.53102

Menigheter/Församlingar:

S:t Matteus ev luth förs., Uppsala
S:t Johannes ev luth förs., Yxenhult
S:t Andreas ev.luth förs., Skellefteå
Kh Åke Malander,
ake.malander@telia.com

Den lutherske menighet, Knapstad
Mprest Asbjørn Hjorthaug
asbj.hjorthaug@gmail.com

Martin Luthers morgen- og aftenbønn:

Morgenbønn

Om morgenen, når du står opp skal du tegne deg med det hellige korsets tegn og si: I Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen.

Så skal du falle ned på kne eller stå opp og fremsi trosbekjennelsen og Herrens bønn. Om du vil, kan du også tilføye denne bønningen:

Jeg takker Deg, min himmelske Far, ved Jesus Kristus, Din kjære Sønn, fordi Du denne natt har bevart meg fra all skade og fare. Jeg ber Deg: at Bevar meg i dag fra syn og alt ondt, så all min gjerning og hele mitt liv må være Deg til behag. Jeg overgir meg med legeme og sjel og alt i Dine hender. La Din hellige engel være med meg, så djevelen ikke får noe makt over meg.

Gå så med glede til ditt arbeid, og syng gjerne en salme som kan være deg til oppbyggelse!

Kveldsbønn:

Om kvelden når du går til sengs, skal du tegne deg med det hellige korsets tegn og si: I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen.

Så skal du falle ned på kne eller stå opp og fremsi trosbekjennelsen og Herrens bønn. Om du vil, kan du også tilføye denne bønningen:

Jeg takker Deg, min himmelske Far, ved Jesus Kristus, Din kjære Sønn, fordi Du så nådig har bevart meg i denne dag. Jeg ber Deg: Tilgi meg alle mine synder, som jeg har gjort meg skyldig til, og nådig bevare meg i natt. Jeg overgir meg med legeme og sjel og alt i Dine hender. La Din hellige engel være med meg, så djevelen ikke får noe makt over meg.

Sov siden rolig og trygg!

(Fra Luthersk kirkekalender 2017)

Emmausvandringen –en betraktelse

Två lärjungar är på påskdagens eftermiddag på väg ut till Emmaus, en by drygt en mil från Jerusalem, men vi vet inte säkert var den låg. De två var naturligtvis bedrövade efter långfredagenshändelser, påskdagen budskap hade de ännu inte fått klart för sig. Men vad de inte förstod, och vad som i sorgens stund inte är så lätt att ta till sig, är att för en sörjande Jesu lärjunge är Mästaren själv aldrig lång borta. Det fick dessa två rent bokstavligt erfara, när en tredje person slog följe med dem och som en kommentar till deras undran och osäkerhet höll ett bibelstudium med dem. Och vilket enastående bibelstudium visade sig inte detta vara, inte på grund av några yttre omständigheter utan på grund av Honom som gjorde dem sällskap och förde dem in i Skriften.

Låt oss då göra några små meditationer, en liten betraktelse.

Det första: Att vandra med Kristus genom livet är att vandra genom Skriften. Emmausvandringen var till att börja med en tom vandring utan något fast ledljus, men när Herren Kristus kom med blev vandringen tillsammans med honom en vandring genom Skriften, och då förbyttes undrans mörker och dimma i uppenbarelsens ljus, deras sorgsna hjärtan blev brinnande. Det har funnits genom historien, och finns runt omkring oss, många kristusföreställningar. Det finns dock bara *en* Kristus. Nu hör vi här att även lärjungarna, som ju ändå hade varit tillsammans med och undervisats av Mästaren, kunde hysa felaktiga uppfattningar, människotankar: «Vi hoppades att han var den som skulle förlossa Israel.» Vi skymtar drömmen om ett synligt, jordiskt Gudsrike. Men nu korrigerar han dem och leder dem rätt. Det gör han genom att hålla ett bibelstudium med dem. Märkligt, som det kan tyckas, så talar han

ingenting om långfredagen och påskdagen, ingenting om sin död och uppståndelse. Istället går han till Skriften: «Sedan började han med Mose och alla profeterna och förklarade för dem, vad som i alla Skrifterna var sagt om honom.» Så träder den bibliske, den historiske Jesus Kristus fram, den Jesus vi möter i evangelierna är den Kristus som Mose och profeterna vitnar om. Då bleknar hemmagjorda Jesusbilder bort. På påskdagen läste vi ur Hosea 6: «Låt oss lära känna HERREN, ja låt oss sträva efter att lära känna honom.» Det är i sak att lära känna Skriften. Skriften proklamerar, utmålar Kristus för våra ögon, och honom som korsfäst, som det heter i Galaterbrevet 3:1.

Det andra: Skriften ska förstås utifrån Kristus Jesus .

Ja, Skriften kan bara förstås utifrån Jesus Kristus, och honom som korsfäst. Skriften har lästs, och läses och studeras på många sätt och utifrån olika förutsättningar och utifrån skiftande ”bibelsyn”. Hemmagjorda bibelsyner utmanar Skriften. Men som kristna tror vi på Kristus och på hans bibelutläggning. Hans vittnesbörd i Johannes 5 är talande: «Om ni trodde Mose skulle ni tro mig, ty om mig har han skrivit.» Mose har således skrivit, han är «författaren» till Moseböckerna, och han har skrivit om Jesu Kristus, Guds och Marias Son.

Eftersom Mose skriver med hänsyftning på Kristus, så förstår vi att de fem Moseböckerna är grundläggande för den bibliska uppenbarelsen och undervisningen genom fortsättningen av Skriften. Mose läses och förstås genom profeterna. Dessa visar ständigt tillbaka på Mose och hans undervisning. Olyckor och nöd som av och till drabbar folket förklaras av profeterna med hänvisning till vad Mose förkunnat: Om ni håller fast vid förbundet och tillber Herren allena och lever efter de stadgar och bud Herren har givit er, så vilar välsignelsen över er, men om ni viker av från förbundet och tillber hednafolkens avgudastyggelser så viker välsignelsen ifrån er.

Samtidigt som profeterna hänvisar tillbaka till Mose, så vittnar de även och framför allt framåt, om den som Mose skrev om, Jesus Kristus. De

vittnar inte bara allmänt om Kristus utan med löftet att: «var och en som tror på honom får syndernas förlåtelse genom Hans Namn». Det är inte bara ett vackert uttryck när Herren Jesus kallas «Bibeln kärna och stjärna». När Skriften läses med honom som kärna och stjärna ger den ett meningsfullt sammanhang, utan detta blir den en svårförståelig blandning av skrifter, traditioner och genrer.

Det tredje: I och av detta, Skriften och Skriftens Kristus lever Kristi Kyrka.

Vi talar nu om Kyrkan här på jorden – den stridande och lidande Kyrkan. Just därigenom att hon lever av Kristus, genom Skriften kan Kyrkan vara:

En: *En* är hennes Herren och Mästare, vi är alla bröder och systrar, *en* är hennes grund, evangelium om Guds nåd i Kristus Jesus, *ett* är hennes uppdrag. Tappar hon bort detta, så att hon inte längre lever av och förkunnar Skriftens Kristus, då splittras hon, vilket blev ett tragiskt faktum redan från hennes första tid. Likväl är Kyrkan *en*; var och en som genom hjärtats tro är en sann Jesu lärjunge hör henne till, oavsett i vilket sammanhang hen hör hemma. Låt oss komma ihåg den gamla sanningen, att det finns fler kristna än bara rätttroende kristna. Kyrkan är *en*, och hon är:

Helig: Hon är avskild, från den gudlösa massa som går mot sin undergång, avskild åt Gud, hon är visserligen *i* världen men inte *av* världen. De troende är kallade ut ur den ogudaktiga världen, de är «de utkallade». Helig är inte en egenskap som Kyrkan har i sig själv, det resultatet av en akt från Guds sida: «Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er.» Kyrkan är *en*, hon är *helig* och hon är:

Allmännelig (katolsk): Jesus sa: «Gå ut och gör alla folk till lärjungar». Kyrkan är alltså universell, hon oberoende av nationella, politiska, språkliga och kulturella gränser. Hennes väsen och budskap är kulturneutralt och kan bäras av många olika traditioner, så är t.ex. vår västerländska konstmusik inte mer «kristen» än andra slag av musik. Avgörande är inte den kulturella dräkten utan innehållet. Dock ska vi vara medvetna om att liksom varje kultur kan bära fram det kristna, så kan också varje kultur bära fram det okristna – även under blågul fana. Vår evangeliska kyrka är en del av den allmänneliga (katolska) kyrkan, vi borde kalla oss «den evangelisk-katolska kyrkan» till skillnad mot den *romersk*-katolska. Kyrkan är *en*, *helig* och *allmännelig*, och hon är:

Apostolisk: Kristus fortsätter att undervisa genom sina apostlar och genom det predikoämbete som han instiftade som en fortsättning på apostlarnas ämbete. Ett ämbete som är skilt från de troendes allmänna prästadöme, men som inte är överordnat detta – alla är bröder men kallelserna och uppgifterna är olika. Ämbetets uppgift är att vara herdar för Guds församlingar genom att förvalta nådens medel. Detta är en del av Kyrkans identitet, att hon har och upprätthåller detta ämbete. Men en kyrka är inte apostolisk enbart därigenom att hon har det apostoliska ämbetet, som ju är ett av hennes kännetecken. Ämbetet vore ett salt som mist sin sälta om det inte fullgjorde sina förpliktelser att oförvanskat bära fram det fullödiga apostoliska budskapet.

Genom att hon är en enda, helig, allmännelig och apostolisk kan Kristi Kyrka, där hon träder fram i synliga enheter, rätt balansera mellan sina båda egenskaper, att vara slutet och att vara öppet. Hon är slutet: Hon lyssnar till den Gode Herdens röst och följer honom, men främmande röster lyssnar hon inte till. «Jag vet på vem jag tror.» Hon är öppet: Hon har inga hemliga läror och riter; hon talar öppet inför all världen. Hon finns till för alla syndare. «Kom till mig, alla ni som arbetar och är betungade.» *Alla* – ingen aldrig så usel, eländig och grov syndare undantagen!

Som Kristi egendomsfolk står Kyrkan under löftet, ja inte bara som lärjungar i allmänhet utan även som enskilda individer står vi, både du och jag, under löftet: «Se, jag är med er alla dagar intill tidens slut.»

Emmausvandringen började i moll med tyngda hjärtan, men den slutade i dur med brinnande hjärtan. De kunde ha citerat Psaltaren 16, den psalm som hör till Annandag Påsk. Låt mig till avslutning återge psalmens avslutning, vers 11: «Du visar mig livets väg. Inför ditt ansikte mättas jag av glädje, av ljuvlighet på din högra sida evinnerligen.» Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, nu och alltid och i evigheters evighet.

Åke Malander

Å tegne seg med korsets tegn

Korstegnet er et gammelt kristent symbol. Det forteller om Jesu død og oppstandelse. Kristne har praktisert dette fra den første kristne tid og har brukt dette både i gudstjenesten og i personlig gudstilbedelse. Slik blir korset, som engang var et redskap for tortur og henrettelse, et kristent symbol om Jesu død og seier over det onde en gang for alle og en kristens hjelp til å huske på hva Gud har gjort.

«Teologen Tertullian (155/160-220) fra Kartago, nå Tunis, skrev på 200-tallet at de kristne tegnet korstegn på pannen ved mange anledninger i løpet av dagen. Korset ble både et tegn for Kristus selv og for kristen tro. Å slå et korstegn for seg kunne derfor, etter omstendighetene, være et uttrykk både for tros- praksis, bønn, tilsigelse og velsignelse.» *

Siden ble det også vanlig å tegne et større kors. Som regel bruker man høyre hånd. En kan bruke peke- og langfinger sammen med tommel (til minne om treenigheten) og bøye sammen de to resterende fingre inn i hånden (til minne om Jesu to naturer). Først berører man pannen, så føres hånden nedenfor brystet (korsets stamme) deretter føres hånden venstre skulder til høyre skulder (korsets tverrstykke), mens man sier: « I Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen.» (Den ortodokse kirke tegner fra høyre skulder mot venstre.)

De reformerte kirkesamfunnene etter reformasjonen fjernet det meste av både krusifiks og praktiseringen av å slå korstegn. Dette preget også store deler av det lutherske kirkemiljøet. Flere steder ble krusifikset erstattet av det nakne kors og praksis med å korse seg ble sett på som «høykirkelig- eller katolsk».

I de lutherske bekjennelseskirker har en beholdt krusifikset på alteret. Presten tegner et kors ved flere anledninger for eksempel ved skriftemålet og ved velsignelsen i høymessen. Ved dåpshandlingen får en høre fra presten: «Gud bevare din utgang og din inngang fra nå og til evig tid» «Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn til vitnesbyrd om at du skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og

tro på ham». Korstegn brukes også ved vigsel og begravelser knyttet til tilsigelsen av Herrens velsignelse. I enkelte lutherske kirker bruker en å innlede fasten med askeonsdagsgudstjeneste hvor en tegner et lite korstegn i pannen på menighetsmedlemmene med aske blandet med olje.

Å korse seg, å tegne seg med korsets tegn, er noe en kristen bør gjøre både morgen og kveld, sa Martin Luther.

«En kan gjøre korsets tegn og si: I Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen.» - Dette kan vi for eksempel gjøre når vi står opp om morgenen, gjerne knyttet til en morgenbønn og når vi legger oss om kvelden, knyttet til kveldsbønnen slik Luther anbefaler det. Han anbefaler korstegnet sammen med morgen- og kveldsbønnen «La Din hellige engel være med meg, så djevelen ikke får noe makt over meg». Vi kan sammen med denne gjerne fremsi trosbekjennelsen og be Herrens bønn, Fader vår. Her ber vi om blant annet å bli beskyttet fra det onde.

Enkelte kristne bruker også å gjøre korsets tegn for seg selv i det man går inn i kirken, ved mottagelse av nattverden eller ved prestens velsignelse i slutten av gudstjenesten.

Ved å tegne seg med korsets tegn, og si frem Guds hellige navn, får man kraft og styrke til å kjempe mot den ondes mange bedrag. Korsets tegn er en sammenfatning av troens innhold og et kraftfullt og beskyttende tegn, en påminnelse om dåpens og troens nåde. «Korsets tegn ble en bekjennelse, særlig for en selv. Ved å ta i bruk dette tegnet ble man klar over hvem man tilhørte, nemlig den Gud som triumferte over maktene og myndighetene på korset.»**

For kristne er det å gå med et korssmykke noe en gjør for å vise at en har en kristen tro. Korset kan være en påminnelse om dåpen og om Guds frelsesverk.

Litteratur:

* Kors og Krusifiks 2001 Nkf Brendalsmo, Frøysaker, Jenseniuss

** Larsen ved NLA Bergen til avisen Vårt Land

Gunnar A. Hjorthaug

Presteinnsettelse i DLM, Knapstad

Foto: GAHj.-Fra venstre: Leif Jensen, Sigmund Hjorthaug, Brandt Klawitter, Asbjørn Hjorthaug, Åke Malander, Lars Borgström.

Søndag 21. mai ble Brandt Klawitter innsatt som hjelpeprest i Den Luth. Menighet, Knapstad (DLMK). Dette var en stor begivenhet for hele den Evangeliske Lutherske Bekjennelseskirke (ELBK).

Innsettelsen foregikk ved gudstjenesten på bønnesøndagen som denne gang var lagt til Ungdomssenteret i Spydeberg. Brandt Klawitter er 35 år og utdannet teolog innen Missouri-synoden (LCMS) i USA hvor han også ble ordinert. Han studerer nå ved Det teologiske menighetsfakultet i Oslo. Der tar han sikte på en doktorgrad om 3 år. Temaet ligger innenfor kirkehistorie og reformasjonen. Fra 2010 – 2016 var han vært feltprest i US-Amy i Irak og Tyskland.

Gudstjenesten ble holdt av pastor Asbjørn Hjorthaug DLMK. Under innsettelsen deltok pastorene Leif Jensen og Sigmund Hjorthaug fra Den evangelisk-lutherske frikirke i Danmark,

Lars Borgström fra Lutherska församlingen i Stockholmsområdet och Umeåområdet, kyrkoherde Åke Malander fra S:t Matteus ev. luth förs., Uppsala S:t Johannes ev. luth förs., Yxenhult og S:t Andreas ev. luth förs., Skellefteå.

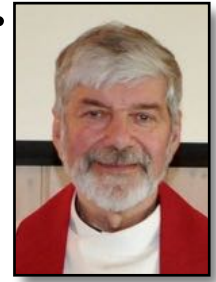
Brandt Klawitter er nå innsatt til tjeneste i det hellige presteembetet i ELBK som hjelpeprest i Den Lutherske Menighet, Knapstad. Han bor i Oslo sammen med sin kone og deres tre barn. De ble medlemmer av DLMK og ELBK i januar 2017.

Ved innsettelsen holdt pastor Brandt Klawitter dagens preken. Tema på bønnesøndagen var: «Bønn og forkynnelse i Jesu navn».

Det var hyggelig for den lokale församlingen med tilreisende gjester fra våre vennskapskirker i Sverige og Danmark. Etter gudstjenesten var det hilsener og gaveoverrekkelser, kirkekaffe og sosialt samvær.

Gunnar Hjorthaug

500 år med Martin Luther

500 år med Martin Luther og reformasjonen er en viktig minnemarkering. På vår årskonferanse 2017 vil vi ta fram de viktige spørsmål som forklarer hvorfor vi kaller oss en luthersk evangelisk bekjennelseskirke.

Hovedtemaet vårt er Rom 1,17: «*Den rettferdige skal leve ved tro.*» Vi markerer 500 år for da Luther slo opp tesene på kirkedøra for å få i gang en debatt om avlaten, men når vi omtaler reformasjonen, tenker vi på det som kalles «tårnoplevelsen» der Den Hellige Ånd gav munken Martin Luther innsikt i evangeliet. Lutherforskere er usikre på når denne begivenheten fant sted, men det sannsynlige er at Luthers omvendelse finner sted 1515-1516 eller 1518. Derfor passer 500 års markeringen for reformasjonen i 2017 bra. I 1515-16 hadde Luther forelesninger over Romerbrevet. Det er en uklarhet i hans 95 teser som kan tyde på at hans klarhet og innsikt i rettferdiggjørelsen ved tro, først kom i 1518. Det er også andre steder der Luther kommenterer dette som tyder på det. Uansett er «tårnoplevelsen» en bemerkelsesverdig hendelse.

Å komme til tro innebar for Luther at han forstod hva Paulus sier i Rom 1,17: «*Den rettferdige skal leve ved tro.*» Når Luther reflekterer over Guds rettferdighet kunne han

Han hatet Guds rettferdighet fordi han oppfattet det som noe han skulle oppnå med egne krefter og anstrengelser. Gjennombruddet og slutten for hans lange åndelige kamp kom da han ved Guds hjelp og barmhjertighet fikk se den rettferdighet som Paulus taler om. En rettferdighet som Gud krever av oss, er ikke noe vi må framskaffe selv. Dette har Jesus Kristus vunnet for oss. Han forklarer selv: «*Der begynte jeg å forstå at Guds rettferdighet ... er som en gave fra Gud, det vil si gjennom tro... den barmhjertige Gud rettferdiggjør oss gjennom troen... Her kjente jeg meg helt og holdent født på ny, og at jeg gjennom vidt åpne porter hadde gått inn i selve paradiset.*» Luthers vrede mot Gud ble byttet ut med kjærligheten til Gud. Han sier: «*Jeg priser dette underbare ordet med en kjærlighet som er like stor som det hatet jeg tidligere hadde hatt mot ordet «Guds rettferdighet».*» Luther gikk fra å betrakte rettferdigheten som aktiv og som noe han selv skulle oppfylle, til å se den som passiv og noe som Kristus hadde oppnådd i hans sted. Denne rettferdigheten tilregnes mennesker gjennom troen alene, helt uten vår fortjeneste. Her ble reformasjonens hovedpunkt *sola fide* – «troen alene» - til og Luther ble født på nytt. Jesus sier til disiplene: «*Men når sannhetens Ånd kommer, skal han veilede dere til hele sannheten.*» Joh. 16,13. Dette gjelder til alle tider. Det gjaldt også for 500 år siden da Luther fikk se evangeliet og tro det.

ikke av seg selv ta det til trøst. Han sier: «*Jeg hatet Guds rettferdighet som straffer syndere... Så jeg var rasende med en voldsom, nedtynget samvittighet.*»

Asbjørn Hjorthaug

Årskonferansen 2017 dagene 27-30 juli

Se program og påmelding for årskonferansen 2017 på www.elbk.org

Bønn og forkynnelse

Rogate Bønnesøndag - Joh. 16:23-28. Brødre og søstre i Kristus. «Bønn og forkynnelse - i Jesu navn» er temaet vårt i dag. Dette gis oss i dagens tekst mens Jesus lærer oss om bønn i sitt navn. Dette temaet passer også til dagens anledning, min innsettelse i prekenembetet hos dere. Prestens arbeid og tjeneste blir jo utført etter Kristi befaling og ved Hans autoritet - det vil si: i Jesu navn.

Da begynner vi med bønn: Almektige Gud og Far, ved din Sønn, vår Herre Jesus, lærte du oss å be. Du har lovet oss at du gjerne hører vår bønn, for Hans skyld og i Hans navn. Tilgi oss, for vi har ofte forsømt å kalle på deg. Beveg oss ved din Hellige Ånd slik at vi gjerne kommer til deg i bønn. La din Sønnns navn, etter din nåde, alltid forkynnes blant oss - også ved tjenesten min - slik at Hans kors og Hans oppstandelse kan bli hørt og trodd til ditt navns ære og ditt folks frelse. I Jesu navn. Amen.

Hva er det å be? Å be, per definisjon, er guddommelig kommunikasjon. Det er å snakke med Gud - med ord eller med hjertets tanker. Det er å be om hjelp og assistanse, det er hjertets takknemlige offer og ytring, det er også å underkaste egen vilje og ønsker under Gud, som når vi ber, skje din vilje. Det er et stort under at denne muligheten eksisterer. Tenk at vi kan snakke - direkte - med Gud og at Han hører på oss.

Men: Hvordan ber vi - eller hvordan skal vi be? Dagens prekentekst hjelper oss med å svare på dette spørsmålet. Herrens ord både befaler og forventer at vi ber: *Sannelig, sannelig sier jeg dere: Alt det dere ber Faderen om, skal han gi dere i mitt navn...Be, og dere skal få, for at deres glede kan være fullkommen...På den dag skal dere be i mitt navn.* Jesus sier disse ting fordi det er Guds klare vilje at vi skal be, at vi skal komme til Faderen ved Ham - hver dag og gjennom hele dagen. "Be" befaler Han. Jesu befaling i dagens tekst er ikke unik. Bibelen er full av slike påminnelser, ja befalinger, til å be: *Kall på meg på nødens dag, så vil jeg fri deg ut, og du skal prise meg, sier salmisten (Sal. 50:15).* Paulus formaner oss: *Vær ikke bekymret for noe, men la i alle ting bonneemnene deres komme fram for Gud i påkallelse og bønn med takk. (Fil. 4:6)* Jesus selv, ikke bare i dagens tekst, men også andre steder, lærer oss denne Guds vilje. Han lærer: *Når dere ber, da vær ikke som hyklerne...Når du ber, da gå inn i lønnekammeret ditt og*

lukke din dør, og be til din Far som er i lønndom. Dessuten, lærte Jesus disiplene sine hvordan de skulle be. Han gav dem, og oss, den perfekte bønn: *Fader vår.* Det er derfor helt klart: Gud vil og befaler at vi skal be.

Begrepet «befaling» er ofte veldig vanskelig for oss å høre. Det høres ut som den sterkes makt påføres de svake. Vi synes det er støtende og at det bare kan skade dem som er svake. Men: er det virkelig alltid slik? Er Gud bare en tyrann mot sitt folk når Han gir oss befalingen om at vi må be - eller er det noe annet?

Det likner en situasjon jeg opplevde som ung offiser og feltprest. Jeg var helt ny i militæret og uten noe erfaring - relativt hjelpeløs. En dag kom en høytstående offiser til meg. Etter en kort samtale, tilbød han meg sitt visittkort. «Ring meg om du trenger noe,» sa han.

Spørsmålet er: var det en befaling, eller var det noe annet? Det er ingen tvil om at han var mye mer høytstående enn meg. Når en oberst sier noe til en løytnant er det ingen spøk. Det var altså en befaling, kunne man tenke. Men det var ikke bare en befaling. Denne obersten forstod situasjonen min. Han kjente igjen mitt behov for rådgivning, assistanse. Ja, for meg, var det mindre en befaling og mer et løfte. Hans «befaling» var ingenting annet enn ren trøst og støtte. Autoriteten hans betydde bare at han var noen som kunne hjelpe. Denne befalingen var det største positive løftet jeg kunne ha håpet på.

På samme måte er Guds løfte tett forbundet med befalingen om å be. *Kall på meg på nødens dag, så vil jeg fri deg ut.* Kanskje er dette en befaling, men det inneholder et løfte som er mye, mye større. Det er det samme når Jesus sier, *Og jeg sier dere: Be, så skal dere få. Let så skal dere finne. Bank på, så skal det lukkes opp for dere. For hver den som ber, han får. Og den som leter, han finner. Og den som banker på, for ham skal det lukkes opp,* (Luk. 11:9-10) Hvis vi bare hører befalingen og overser løftene det inneholder, er det ingenting annet enn å beskyldte Gud for onde hensikter. I stedet for må vi legge merke til Guds inderlige intensjon. Han vil hjelpe. Han vil høre. Han vil støtte. Han vil gi styrke. Det er mye mer enn en befaling. Det er et løfte. *Alt det dere ber Faderen om, skal han gi dere i mitt*

navn...Be, og dere skal få, for at deres glede kan være fullkommen.

Dessverre: tross Guds nådige befaling og løfte, er vi altfor ofte forsømmende med bønn. Vi glemmer. Vi utsetter. Vi vil ikke bli plaget. Kanskje om noen dager. Kanskje noen uker. Kanskje til og med noen måneder eller år. Hvorfor? Kanskje synes vi at det går fint i hverdagen. Gud og bønn: Det er bra i nødssituasjoner - men ellers nei takk. Kanskje tror man at alt er som det er. Det blir som det blir - og det er ingenting man kan gjøre med det likevel.

På et dypere nivå er slike tanker bare unnskyldninger. Unnskyldninger som er synd og vantro. Hva annet kan vi kalle det når, til tross for Guds vilje og løfte, vi ikke finner tid, ikke en gang et par minutter eller en stund på søndag til å ta opp Hans befaling og «ringe ham?» Hva annet kan vi kalle det, til tross for rikelige eksempler i Bibelen og i livet, nå vi likevel unnlater å komme til ham, selv med den minste bønn? Nei, det er ingenting annet enn syndefullt å behandle et forhold på en slik måte.

Hvis det hadde vært et vennskap eller ekteskap vi hadde handlet slik i, ville de fleste for lengst ha avsluttet forholdet. Hvilken mann eller kvinne - etter noen dager - ville ikke vært ganske irritert dersom de ikke hørte fra den andre? Hvis ingenting skjedde, så ville det tolkes som at man ikke betyr mye for den andre. Hvis det varer lenge nok, dør kjærligheten og forholdet. Er det virkelig noe annet med Gud? Når vi forsømmer å snakke med Ham, å tilbringe tid med Ham, stemmer det ikke at noe har gått feil - med oss?

Satan vil gjerne holde det slik. Han vil helst holde deg og meg fra Guds ord, sakramenter, og bønn - dvs. all kontakt med vår Herre. Djevelen liker ingenting bedre enn at vi glemmer Gud og slutter å ha kontakt med ham. Målet hans er at vi skal skilles fra Gud - nå og i evigheten! Og slik ville det ha vært også. Bibelen sier til oss at på grunn av vår medfødte synd er det slik. Det menneskelig hjerte er bare død og fiendskap mot Gud (Rom. 8:6-7). Det kan ikke være Gud til behag. Nei, forholdet mellom oss og Gud kan ikke blomstre, kan ikke en gang eksistere fra vår side. Synd - med mindre det blir tatt bort - kan bare forgifte og ødelegge forholdet.

Men Herren vil noe annet for oss. Han vil ikke at vi skal skilles fra Gud og bli fortapt. Han vil at vi skal være med Ham, at vi skal leve med Ham, og at vi skal leve for Ham. Derfor var Jesus her på jorden. Fordi menneske ville ikke og kunne ikke bare «ringe» på

Gud, kom Gud til menneske. Fordi vi faktisk var forgiftet og død i synder og overtredelser, kom Jesus for å fjerne syndens gift fra oss. Han gjorde dette på korset. Der tok Han vår skyld, våre synder, våre overtredelser, straffen og døden som vi fortjente på grunn av vår apati og kulde mot Gud. Han døde med det der - slik at vi kunne - ved troen på Ham - leve og kalle på vår Gud.

Men hvordan kan vi kalle på vår Gud? Hva er det da å be i Jesu navn? Det vil ikke si at hvis du ber høyt nok, lenge nok, eller hvis du har den riktige avslutningen på bønningen din at alt kommer til å skje som du vil. Nei, å be i Jesu navn betyr at vi ber Gud om å ta imot vår bønn bare for Jesu skyld. Å be i Jesu navn er å bekjenne at vi er ingenting for Gud bortsett fra syndige mennesker, *støv og aske*. Å be i Jesu navn tar oss rett og slett til troens hjerte, til korset, til vår forløsning, til Jesu nådige verk på våre vegne. Det inneholder evangeliet selv.

Hvor flott det er å få høre denne sannheten! Når Jesus lærer oss å komme til Gud «i Hans navn,» betyr ikke det at vi må komme til Gud alene. Nei, vi kommer med Ham - Guds egen Sønn. Vi kommer med Ham som er vårt skjold, forsvars-advokat, gjensløser, og kjæreste venn. Han skammer seg ikke over å kalle dem, som våger å påkalle Gud ved Ham, sin egen. Han er ikke flau over oss når vi kommer til Faderen med Ham, syndige som vi er. Nei, Faderen kan aldri si nei til Sønnen sin. Faderen sier ikke nei til Sønnens venner. Han sier ikke nei til dem som har kledd seg i Jesu blod og rettferdighet ved troen. Dessuten, løftet at Faderen hører oss «i Jesu navn» viser oss at ingenting - spesielt ikke våre synder - står mellom oss og Gud. Ellers kunne vi aldri komme foran den hellige Gud uten å få dom og fordømmelse. Men ingen lærer å påkalle dette navn av seg selv. Nei, å få tro på dette navn er en gave fra Gud. Det er bare når den Hellige Ånd - ved evangeliets forkynnelse - skaper denne troen i våre hjerter at vi har den første lille tilbøyelighet til å be. Ånden selv formaner og tvinger oss til å be. Ved Ham alene begynner vi å rope: Abba, Far! (Rom 8:15) Nei, med mindre den Hellige Ånd lærer oss å kjenne og elske Farens enbårne Sønn, kommer vi verken til å tro på Jesus eller å kalle på Hans navn.

Derfor er det helt klart at kristne kan ikke komme for Gud i sine egne navn. Vi kan ikke komme fram for Guds trone med våre egne gode liv og verk. Vi kan ikke komme fram med tanken om at vi prøvde å gjøre vårt beste - at vi håper våre gjerninger er gode

nok til at Gud skulle høre på oss. Slik en bønn ville bare fornærme Faderen. Det ville ignorert Hans sønn og alt Han gjorde. På samme måte er å be i noe annet navn, av noen annen grunn, eller til noen annen gud ingen bønn. Det faller uhørt. Nei, det finnes inget annet navn som har slike løfter, slik verdi, og slikt håp som Jesu navn. Det finnes inget annet navn som Ånden lærer heller. Dette læres i Bibelen: *Det er ikke frelse i noen annen. For det finnes ikke noe annet navn under himmelen, gitt blant mennesker, som vi kan bli frelst ved.* (Ap. Gj. 4:12) Det gjelder for både bønn og frelse. Det finnes bare i Jesu navn.

Dette samme navnet er også hjerteslaget og det sentrale i kirken og i prekenembetet. Det gjelder generelt for Kristne som vi hører i Kolosserne - 3:17: *Og alt dere gjør, i ord eller gjerning, gjør det alt i Herren Jesu navn, med takk til Gud Fader ved ham!* Det gjelder spesielt prekenembetet og dets hensikt. Guds ord lærer oss at forkynnelse - i Jesu navn - må gå frem. Jesus sa til disiplene sine at *I hans navn skal omvendelse og syndenes forlatelse forkynnes for alle folkeslag, fra Jerusalem av.* (Lk 24:47) På samme måte er det alene ved troen på Jesu frelsende navn og tjeneste at man blir et Guds barn. *Men alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn.* (Jn 1:12)

Forkynnelsen og spredningen av Jesu navn er også Bibelens hensikt som vi hører i Johannes evangeliet: *Men disse er skrevet for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn.* (Jn. 20:31) Sann hører vi også i Apostlenes Gjerninger: *Ham gir alle profetene det vitnesbyrd at hver den som tror på ham, får syndenes forlatelse ved hans navn.* (Ap. Gj. 10:43) Så kan vi oppsummere at forkynnelsen av Jesu navn - evangeliet - er det sentrale i kirkens liv og hjertet av skriften. Det er derfor, for Jesu navns skyld og etter Guds nådige vilje og befaling, at kirken og menigheter kaller prester - som dere har gjort. Presteembetet trengs for at mennesker skal vite navnet de skal kalle på, for at Jesu korsfestelse og oppstandelse kan tegnes for deres øyne.

I forbindelse med denne hensikten er det rett for menigheter å forvente av sine prester og av meg at Jesu navn forkynnes rent etter Guds ufeilbare ord. Dere bør forvente at jeg skal dele og forkynne sannhetens ord rett - både loven og evangeliet, *omvendelse og syndenes tilgivelse i hans navn.* På samme måte sier Guds ord at prestens liv skal ære Jesu navn. Han må være uklanderlig. Alt dette for at ingenting, med ord eller med gjerning, skulle forstyrre forkynnelsen av Jesu navn.

Disse forventningene er ikke lette å etterleve. Hver prest har sin egen synd og sine egne svakheter. Hver prest blir fristet på forskjellige måter av verden og av fornuften. Djevelen har presten midt i blinken sin. Han vil ikke at Jesu navn skal æres og at syndere skal frelses. Så må jeg be dere om at dere skal be for meg. Ikke bare en gang eller to ganger - men gjør det konsekvent og trofast. Husk også at bønn alltid har vært en mektig alliert med forkynnelsen av Guds ord. Kristne i de ny-testamentlige tider løftet opp apostlenes arbeid - om de var i fengsel eller hadde andre vanskeligheter. Paulus nølte ikke med å spørre kristne om å be for ham - for eksempel at Gud måtte åpne en dør for Ordet, så han kunne forkynne Kristi mysterium (Kol. 4:3) eller at han kunne forkynne ord slik han burde. Han skriver til Efeserne: *Og be også for meg, at det må bli gitt meg ord når jeg åpner min munn, så jeg med frimodighet kan kunngjøre evangeliets mysterium.* (Ef. 6:20)

I tillegg til deres bønn må jeg også be dere om to andre ting. Først: det er enkelt å se at jeg er en vanlig mann. Så må jeg be dere - ikke for min skyld, men for det guddommelige prekenembetets skyld - at dere tenker på kallet som dere kalte meg ved. Her må vi huske at det ikke bare var dere - men Gud selv - som kalte meg som hjelpeprest her hos dere. For det andre: fordi det er så lett bare å høre mannen som preker i stedet for Ham som taler gjennom dette ord, må jeg be dere å huske at ordene som forkynnes ikke er mine ord. Det er Guds ord - og ikke noe annet som jeg må forkynne for dere. Det er heller ikke lett. Kristi legeme, kirken, strider for å bære Frelserens navn. Verdens fristelser og våre begjær kjemper mot ordet og navnet som forkynnes blant oss. Derfor skal du, bør du, kan du forvente at jeg skal be for dere. Apostlene, da de nevnte arbeidet sitt, ble både ordets forkynnelse og bønn inkludert. (Ap. gj. 6:4) På samme måte hører vi at Paulus, gang etter gang, ba for menighetene han tjente. Jesus selv, den sanne Hyrde og eksempel for hver under-hyrde og sjalesørger, tilbrakte sin siste kveld før Han ble korsfestet - blant annet - med bønn, også for deg og for meg. Slik snakker Herren til oss i dag. Han befaler oss å be. Han gir oss sine nådige løfter om at bønnene våre vil bli hørt. Han lærer oss, om du er prest eller lekmann, å be - for Hans skyld og i Hans navn. «Ring meg. Kall på meg!» sier den allmektige Gud til oss - i Jesu navn. Amen.

Brandt Klawitter

Frimodighet og utholdenhet

Fra gudstjenesten i Spydeberg. Foto: Gunnar A. Hjorthaug

Kirkehelg på Knapstad.

Det er så lenge siden sist at vi nesten ikke husker det. Nå har vi virkelig gjenopplevet Luthersk Seminarium i palmehelgen for minst 15 år siden med 50-60 ungdommer. Etter det har flokken og frimodigheten blitt mindre. Men søndag etter søndag ved Guds nåde og hjelp har det blitt feiret messe med ord og sakrament. Nå har vi kirkehelg og skal med foredrag og festgudstjeneste feire at Gud ser til sine og hører bønn, han som har bedt oss om å be Høstens Herre sende ut sine arbeidere.

I Joh. 21,15-19 kan vi lese om Jesu samtale med Peter etter det forferdelige som skjedde da Peter fornektet sin Herre tre ganger. Jeg vet ikke helt hvordan frimodigheten hos Peter var i tiden etter Jesu korsfestelse og oppstandelse. Han som alltid var ivrig etter å hjelpe Jesus ut av vanskelighetene, han som alltid talte på

vegne av disiplene, hans som alltid tok ordet og talte før han hadde tenkt. Han fikk en kraftig knekk i sin frimodighet der han fornektet Jesus tre ganger. Han som hadde bekjent at Jesus var den levende Guds Sønn. Han som hadde sagt at det var ingen andre å gå til enn Han som hadde det levende ord, ble satt på prøve og falt med å fornekte sin Herre og Frelser. Etter denne fornedrelsen, ble han vekket av et hanegal. Peter fikk et blick av Jesus og gikk ut og gråt bittert. Lovens oppgave sørget hanen for. *«Da budet kom fikk synden liv.»* Jesus kom med evangeliet. Et blick av kjærlighet, omsorg, tilgivelse og fred. Peter, jeg døde for deg. Jeg oppstod for deg. Jeg seiret for deg. Alt mitt er ditt. Peter fikk av Jesus selv, syndenes forlatelse.

«Simon, sønn av Johannes, elsker du meg mer enn disse?» Om alle andre skulle svikte Jesus, så ville Peter stå fast. Han mente å eie en større kjærlighet til Jesus enn alle andre. Han hadde en enorm tillit til sin egen person og sin egen kjærlighet. Det ble årsaken til hans fall. Han ble avslørt. Han

manglet kjærligheten til Jesus, for den en elsker kan en ikke fornekte. Jesus taltaler han med Simon, ikke æresnavnet Peter. Jesu vil minne denne egentilfredse Peter om at han har en natur som er opprinnelig og som heter Simon. Han må bli en ny Peter igjen. Jesu spørsmål går som en spydspiss inn i han, elsker du meg mer enn disse? *«Ja, Herre, du vet at jeg har deg kjær.»* Peter er kommet ned av selvtilittens høye hest.

«Så sier han for tredje gang: «Simon, sønn av Johannes, har du meg kjær?» Peter ble bedrøvet over at Jesus for tredje gang spurte om han hadde ham kjær, og han sa: «Herre, du vet alt. Du vet at jeg har deg kjær.» Peter blir ydmyk og bedrøvet. Han forstår at Herren ikke kan stole på og feste sin lit til den fornekeren han var. Nå sier ikke Peter at han elsker mere enn andre, han har mere enn nok med seg selv. Herre du vet alle ting om meg. Du er allvitende. For hyklerin er det forskrekkelig at Gud ser alt. Det er ingen steder å gjemme seg bort. Men for den som har et oppriktig hjerte, er det en trøst at Gud ser alt, også det jeg ikke bekjenner.

Jesu lærer oss at oppgaven som hyrde for flokken, Gud menighet, baseres på og bæres av kjærlighet. Hvis ikke kjærligheten blir drivkraften, blir den en tjeneste uten lyst og glede så fort en ikke får ære, berømmelse og fordeler av det. Det er ingen rett hyrdegjerning. Paulus sier: *«Kristi kjærlighet tvinger meg»* Det er et himmelsk oppdrag som skal tåle forsakelser og motgang.

Jesu sier til Peter: *«Fø lammene mine!», «Vær gjeter for sauene mine!» og «Fø sauene mine!»* Lam og sauer er og blir gjenstand for hyrdens virksomhet. De små og de store, de unge og gamle i menighet og kirke. Alle skal han ta seg av og bære i sitt hjerte, i sine armer og på sine skuldre. Mine lam, mine sauer er svake og har et stort behov av beskyttelse. Så sier Jesus at det er *«mine lam»* og *«mine sauer»*. Peter, husk på at du er underhyrde som tar deg av mine barn. Jesu eier saueflokk, ikke Peter. Jesu er over hyrden (1. Pet. 5,4) som på regnskapets dag vil holde regnskap og telle

opp sauene og lammene. Hva skal underhyrden gjøre med disse sauene/lammene? Beskjeden er klar: Fø, vokte og være gjeter. Gi mat og drikke. Ikke bare sette fram maten, men gi dem, mate dem med Ordet og sakramentene. Lede og ha tilsyn og forsvare. Få troen til å vokse, sørge for at den falske lære ikke får innpass, bry seg om og være sjelesørger.

Peter er gjeninnsatt i apostelembetet. Jesu sier *«Følg meg»*. Den kjærligheten han har til Jesu vil han trenge, for han skal lide mye. Under fornektelsen fryktet han for livet sitt og satset på seg selv og sin egen kjærlighet. Nå må han satse på kjærligheten til Jesu for han skal lide og dø for hans navns skyld. Følg meg gjennom lidelse, hengivelse og død Peter. Vegre deg ikke. Gjør det frivillig. Din Herre og frelser måtte gå samme vei for deg.

Oppfordringen *«Følg meg»* gjelder oss alle. Jesu har gitt oss marsjordrene både som kirke og menighet, som medlemmer og som prester i sin tjeneste. Få er vi og få blir vi. Jesu har selv sagt det: *«Men når Menneskesønnen kommer, vil han da finne troen på jorden?» Luk 18,8*

Fortellingen om Peter lærer oss at det ikke kommer an på oss, men på han som har kalt oss:

«Men det som i verdens øyne er dårskap, det utvalgte Gud for å gjøre de vise til skamme, og det som i verdens øyne er svakt, det utvalgte Gud for å gjøre det sterke til skamme. Ja, det som i verdens øyne står lavt, det som blir foraktet, det som ikke er noe, det utvalgte Gud for å gjøre til intet det som er noe, for at ingen mennesker skal ha noe å være stolt av overfor Gud. Dere er hans verk i Kristus Jesus, han som er blitt vår visdom fra Gud, vår rettferdighet, belligjørelse og forløsning.» 1 Kor 1,27-30

Amen

Asbjørn Hjorthaug